

Program – Timeplan – Sted

Hver av de 5 seminar-dobbelttimene består av en forelesning og diskusjon, ledsaget av PowerPoint.

Svend Erik Larsen: Litteratur og globalisering:

Forelesning 1:

ONSDAG 26. MARS kl 15.15-17.00

Univ. i Bergen, AUDITORIUM D, Sydneshaugen skole

Hvad er verdenslitteratur?

→ Forelesningsrækken indledes med en diskussion af litteratur som verdenslitteratur – hvordan skal vi forstå begrebet? Hvordan er forholdet til lokale litteraturer og sprog i det perspektiv? Hvad er begrebets historie? Hvilken betydning har det for arbejdet med litteratur i et moderne medielandskab?

Læsning: Fra David Damrosch: *What is World Literature?* (pdf file)

Forelesning 2:

FREDAG 28. MARS kl 14.15-16.00

Univ. i Bergen, AUDITORIUM D, Sydneshaugen skole

Hvad er globalisering?

→ Den kulturelle kontekst der indrammer studiet af litteratur i et verdenslitteratur-perspektiv, er globalisering. Hvordan kan vi opfatte globalisering som både et fænomen og et begreb med relevans for studiet af litteratur og kultur?

Læsning: Fra John Tomlinson: *Globalization and Culture* (pdf file), fra Ulrich Beck: *The Cosmopolitan Vision* (pdf file) og fra Dipesh Chakrabarty: *Provincializing Europe* (pdf file)

Forelesning 3:

MANDAG 31. MARS kl 14.15-16.00

Univ. i Bergen, AUDITORIUM D, Sydneshaugen skole

Hvordan læser vi litteratur i en globaliseret kontekst (1)

→ At læse litteratur i en globaliseret kontekst rejser nogle grundlæggende metodiske problemer for tekstlæsning i almindelighed. Denne forelesning tager nogle af de problemer op, blandt andet i forhold til sted, i en læsning af Bruce Chatwin: *The Songlines*.

Læsning: Bruce Chatwin: *The Songlines* (købes/lånes – sprog underordnet)

Forelesning 4:

ONSDAG 2. APRIL kl 15.15-17.00

Univ. i Bergen, AUDITORIUM D, Sydneshaugen skole

Hvordan læser vi litteratur i en globaliseret kontekst (2)

→ Denne forelesning fortsætter den metodologiske diskussion, blandt andet i forhold til metafiktionalitet, i en læsning af en ældre tekst, Multatulis *Max Havelaar*, og tager nye metodologiske problemer op.

Læsning: Multatuli: *Max Havelaar* (købes/lånes – sprog underordnet)

Forelesning 5:

FREDAG 4. APRIL kl 14.15-16.00

Univ. i Bergen, AUDITORIUM D, Sydneshaugen skole

Svend Erik Larsen: Fletværk. Fortællinger i litteratur og andre medier

→ Selv om den klassiske fortællestruktur med et klart lineært forløb er blevet kritiseret i mange år, er den fortsat en stærk og aktiv form. Den store aristoteliske fortælling lever stadig. Men lige så længe den har eksisteret, har der også eksisteret andre former med springende forløb og sammenfletninger og med sære fortællere og

uklare forhold mellem fiktion og virkelighed. Fortællingens historie er en historie om forholdet mellem flere forskellige typer fortællinger i de medier, der er blevet brugt til fortællinger, ikke om at den ene form afløser den anden. – Forelesningen vil undersøge forholdet mellem lineære og springende fortælleformer som en integreret del af de fleste fortællinger. Fremhævelsen af hvilken fortælleform der opfattes som den dominerende, vil ofte være et metodisk valg, forbundet med fokus for fortolkningen. Forelesningen bringer eksempler fra litteratur og film på konsekvenserne af sådanne valg.

Litteratur – Anskaffelse

a) **Kjøp/lån:** *De litterære tekster* som behandles i seminarrekken, er innbestilt til *Studia*, hvor man kan kjøpe **Bruce Chatwin: *The Songlines***, og **Multatuli: *Max Havelaar***. Disse kan også lånes på bibliotekene. Utgavespråket er av underordnet betydning. Til *Studia* er også innbestilt Svend Erik Larsens seneste bok: *Tekster uden grænser. Litteratur og globalisering*, Århus: Aarhus Universitetsforlag, 2007, som anbefales for interesserte.

b) **På nett:** Seminarrekken *teoretiske tekster (utdrag)* er forberedt digitalt som pdf-filer. De ligger på seminarets nettsted: <http://LitteraturGlobaliseringFortelling.uib.no>, og lastes ned/skrives ut av den enkelte deltaker derfra:

David Damrosch:

"Introduction: Goethe Coins a Phrase" (ss. 1-36), og

"Conclusion: World Enough and Time" (ss. 281-303), begge i *What Is World Literature?*, Princeton and Oxford: Princeton UP, 2003.

John Tomlinson:

"Globalization and Culture", *Globalization and Culture*, Cambridge: Polity, 1999, ss. 1-31.

Ulrich Beck:

"Introduction: What is 'Cosmopolitan' about the Cosmopolitan Vision?", *The Cosmopolitan Vision*, Cambridge: Polity, 2004, ss. 1-14.

Dipesh Chakrabarty:

"Introduction: The Idea of Provincializing Europe", i *Provincializing Europe. Postcolonial thought and historical difference*, Princeton and Oxford: Princeton UP, 2000, ss. 3-16.

Papers (frivillig) – Studiepoenger – Språk

For doktorander/stipendiater: Papers (maks. 12 s) skrevet av doktorgradsstuderende om emner og problemstillinger i tilknytning til seminarrekken, og som er innlevert senest 2 uker etter siste seminar dag 4. april, kommenteres individuelt av prof. Larsen. Doktoranddeltakelse i seminarserien pluss innlevert paper utløser 5 stp, som attesteres ved kursdiplom. Doktoranddeltakelse uten innlevert paper utløser 3 stp.

For mastergrads- og bachelorgrads-studenter: Papers (maks. 12 s) skrevet på master- hhv. bachelor-nivå, og som er innlevert senest 2 uker etter siste seminar dag 4. april, gis individuelle tilbakemeldinger ved prof. Larsen.

Papers kan skrives på norsk/nordisk, engelsk, fransk, tysk og spansk etter ønske og behov.

Språk: Undervisnings- og arbeidsspråk i seminarserien er dansk/norsk/nordisk, men tilpasses etter behov også på engelsk avhengig av seminarseriens fremmøtte deltakere.

Seminarrekke ved UiB med forelesninger om

Litteratur og globalisering

og

Flettverk: Fortellinger i litteratur og andre medier

TAS, Univ. i Bergen/HF og TBLR inviterer til 5 forskningsbaserte, tverrfaglige dobbelt-timer ved **professor Svend Erik Larsen (Aarhus)**

f.o.m. onsdag 26. mars

t.o.m. fredag 4. april 2008

Seminarrekken er rettet mot

- stipendiater/doktorgradsstuderende i estetiske fag og kulturstudier ved HF, GA og SV/UiB, og ved andre universiteter og høyskoler i regionen eller utenfor (UiS, HiB, osv.),
- mastergradsstudenter,
- bachelorstudenter og
- vitenskapelig ansatte i estetiske fag og kulturstudier.

Den er gratis og åpen for alle interesserte. **VELKOMMEN!**

NB: For antallets og oversiktens skyld bes det om **forhåndspåmelding** så langt det er mulig til seminarets epost-adresse Litteratur.Globalisering.Fortelling@uib.no snarest mulig. Følg også med på seminarrekken's hjemmeside fremover, for oppdateringer, forhåndsmateriale og annet som legges ut: <http://LitteraturGlobaliseringFortelling.uib.no>

Arrangementene er et TAS-seminar:

Professor Svend Erik Larsen er prosjektmedarbeider og ledergruppemedlem i det Bergens-baserte, internasjonale, komparative og tverr-estetiske prosjektet "Text, Action and Space (TAS): Performative language and topographical patterns as converging areas in modern drama, prose fiction and film". Seminarrekken er del av prof. Larsens TAS-gjesteforskeropphold i Bergen V2008, og den dveler ved sentrale elementer i Larsens delprosjekt i TAS og i hans omfattende, individuelle forskning ellers. Prof. Larsens gjesteforskeropphold og Bergens-seminar finansieres av TAS/UiB-HF. (Se egne omtaler i brosjyren av Svend Erik Larsens mest sentrale forskningsområder, og av TAS-prosjektet.)

Arrangementene er også et TBLR-seminar:

Seminarrekken er samtidig et samarbeid med "Nasjonal forskerskole Tekst, Bilde, Lyd, Rom (TBLR): Fortolkning og teoriutveksling" – de estetiske fagene ved UiB, NTNU, UiTø og UiA sin forskerskole (som arrangerte den nasjonale forskerutdanningskonferansen "Den estetiske hendelsen" i Bergen i nov. 2007: <http://den-estetiske-hendelsen.uib.no>). – Seminarrekken med prof. Larsen inngår som ett av TBLR sine kurs-tilbud til doktorander i 2008. Utenbys deltakere kan ikke påregne dekning av kost og losji, og må sørge for overnattinger selv. Også evt. reisekostnader må dekkes av den enkelte. (Se egen ramme med omtale av TBLR og link til denne.)

Professor, dr. phil. Svend Erik Larsen

er professor i
litteraturhistorie og
allmenn
litteraturvitenskap ved
Afd. for litteraturhistorie,
Inst. for Æstetiske fag,
Aarhus Universitet.
[http://person.au.dk/en/lits
el@hum.au.dk](http://person.au.dk/en/lits/el@hum.au.dk)

Forskningsinteresser:

I min tidlige forskning har jeg især arbejdet med sprogfilosofi og semiotik. Mange af mine publikationer koncentrerer sig derfor om studiet af de tegnsystemer, hvormed vi danner og udtrykker kultur og bevidsthed. Herom har jeg skrevet i *Fortælle teori* (1975) og i *Sémiologie littéraire* (1984). Det mest omfattende resultat på dette område er min disputats om den danske sprogforsker Viggo Brøndals arbejde *Sprogets geometri 1-2* (1986). En oversættelse af bogen *Tegn i brug* (1994) er udgivet hos Routledge i 2002 under titlen *Signs in Use*. – Et andet forskningsområde er litteratur og kulturen i den moderne by. I de seneste 200 år har storbyen i stigende grad bestemt både kunstens former og hverdagserfaringen for langt de fleste mennesker, også dem der bor langt hinsides bussens endestation. Litteraturen giver form til de forestillingsmønstre som mennesker danner på urbane betingelser, og sætter dermed den åbne og bevægelige urbane virkelighed og dens globale konsekvenser ind i en æstetisk og kommunikativ sammenhæng, hvor vi kan forholde os til den, både i et historisk og et aktuelt perspektiv. Jeg har her arbejdet med bl.a. Honoré de Balzac. – Et tredje område jeg har interesseret mig for, er den rolle litteraturen spiller for udformningen af de grundlæggende ideer, hvormed vi gennem historien på forskellig vis fortolker vores individuelle og kollektive liv – fx ensomhed, erindring, dannelse. Om disse emner har jeg udgivet bogen *Mutters alene* på Gads Forlag i 2002, mens en bog om Balzac, også på dansk, er udgivet på Odense Universitetsforlag i 2002 under titlen *I byen med Balzac*. – Især mit arbejde med dannelsesbegrebet har jeg investeret i forbindelse med et engagement i reformarbejdet i gymnasiet. I 2005 er udkommet en antologi om litteraturhistoriografi på Aarhus Universitetsforlag, udarbejdet med Mads Rosendahl Thomsen. I 2007 udkom *Tekster uden grænser. Litteratur og globalisering* på Aarhus Universitetsforlag. Igangværende bogprojekt er en litteraturhistorie til gymnasiet og en dansk introduktion til litteratur til udgivelse i Aarhus Universitetsforlags serie *Univers*.

Text, Action and Space (TAS)

TAS er et tværr-estetisk, inter-generisk grunnforskningsprosjekt om det komplekse forholdet mellom feltene for performativt språk (tekstlig og estetisk handling), og for topografier og rom (deres tilsynekomst, innstilling og transformering) – i moderne dramatik, fiksjonsprosa og film. Disse tre genrene/kunststartene har de to feltene estetisk handlingsspråk og topografiske mønstre til felles. Siden de tre genrene/kunststartene viser tendenser til konvergens i den sene moderniteten, spiller de derfor store roller for hverandre. Prosjektet stiller grunnspørsmål om de estetiske, historiske, generiske, mediale og teknologiske årsakene til slik konvergens, og om strategiene og effektene som ligger i og springer ut av samspillet mellom estetisk performativitet og dannelsen av topografiske rom. Kunstens rolle i dannelsen av kultur og samfunn står derfor særdeles sentralt i prosjektet. Følgelig har prosjektet, i tillegg til sitt hovedfokus på et bredt komparativt, empirisk materiale fra 1940 til i dag (da konvergeringen synes uttalt), også et fokus på utvalgte nedslagspunkt i et utvidet prosa- og drama-materiale fra 1700-tallet av, frem til tidlig 1900-tall. De 21 medarbeiderne er gjennom sine delprosjekter forpliktet på TAS' grunnlagsproblemer. De utforsker tekstlig handling, rom, konvergens og kulturdannende mønstre i fire gjensidig integrerte forskningstemaer: *samfunn, subjektivitet, estetisk ytring, og produksjon av kunnskap*. Gjennom de integrerte temaene er gruppens prosjekt et litterært-estetisk studium, metodisk gransket i kulturhistorisk og samtids-kulturalanalytisk perspektiv.

Medarbeiderne er en norsk hhv. nordisk og internasjonalt sammensatt gruppe av forskere, med god fordeling mellom fagfeltene for litteratur, dramatik, teater, film, performancekunst og tilstøtende kunstarter (de fire førstnevnte er prosjektets ledergruppe): **Lars Sætre** (UiB), **Atle Kittang** (UiB), **Patrizia Lombardo** (Genève), **Svend Erik Larsen** (Aarhus), **J. Hillis Miller** (Irvine), **Erika Fischer-Lichte** (Freie U Berlin), **Angela Esterhammer** (Zürich/West Ontario), **Frederik Tygstrup** (København), **Tone Selboe** (UiO), **Ragnhild Reinton** (UiO), **Asbjørn Grønstad** (UiS/UiB), **Randi Koppen** (UiB), **Ingrid Nielsen** (UiB), **Margareth Hagen** (UiB), **Niels Lehmann** (Aarhus), **Laurent Darbellay** (Genève), **Merete Sæbø Torvanger** (UiB), **Anemari Neple** (UiB), **Jorunn Svensen Gjerden** (UiB), **Anders Gullestad** (UiB), **Anders Kristian Strand** (UiB), samt assosierte **Hans-Thies Lehmann** (Goethe-U Frankfurt) og **Iva Srot** (Zagreb/Bergen).

Tekst, Bilde, Lyd, Rom (TBLR)

<http://www.ntnu.no/hf/forskerutdanning/forskerskole>

De humanistiske fakultetene ved Universitetet i Bergen, Universitetet i Tromsø, Universitetet i Agder og NTNU har gått sammen om å etablere **TBLR** som en nasjonal forskerskole innen tekst, bilde, lyd og rom. Samarbeidet gir synergieffekter for fagområdene og muligheter for å utnytte en nasjonal tverrfaglig kompetanse. Forskerskolen ønsker dessuten å etablere samarbeidsrelasjoner med institusjoner innenfor kunst- og kulturlivet for øvrig for å gi inspirasjon til doktorgradsprosjekter og forankring i samfunnet.

Sentrale målsettinger er nasjonal koordinering, internasjonalt samarbeid, etablering av gode faglige miljø og nettverk som forskerutdanningen kan foregå innenfor, sikring av god veiledning, og profilering og synliggjøring av fagene. Kandidater ved forskerskolen skal være solid forankret i disiplinens faglige tradisjoner. Samtidig skal de dra nytte av den moderne kulturforskningens tverrfaglige perspektiver og den kulturelle kompleksiteten innenfor fagene. Forskerskolen legger til grunn en metodologisk og teoretisk pluralisme som også stimulerer til tverrfaglighet.

Forskerskolens faglige profil omfatter kunst- og kulturfag som dekkes av de gjennomgående kjernebegrepene tekst, bilde, lyd og rom. **Tekst** refererer til litteraturvitenskap og øvrige fag med forskning på tekstlige uttrykk. **Bilde** viser til kunsthistorie og medievitenskap og andre fag med interesse for kulturens visuelle manifestasjoner. **Lyd** refererer til musikkvitenskapen og fag som kunsthistorie og teatervitenskap med forskning på auditive sider av kunst og kultur. **Rom** viser dels til arkitektur-, skulptur- og installasjonskunst, dels til tverrdisiplinære områder som f. eks. museums-, landskaps- og bystudier, og dels til romlig bevegelse innenfor teatervitenskap, dansevitenskap og fag med forskning på teatrale og kroppslig baserte kulturuttrykk.

litteratur
globalisering
fortelling